

4. online melléklet: A kérdőívek tartalmi elemeiről

(1) Hallgatói motivációs vizsgálat

Célja a hallgatók munkaerőpiaci, továbbtanulási motivációinak, képzéssel szembeni elvárásainak, munkaerő-piaci várakozásainak, képzési és elhelyezkedési stratégiájának feltérképezése, valamint a későbbi pályakövetés vizsgálatok előkészítése. Főbb kérdéskörök:

- a.) A diploma várható hazai munkaerő-piaci értékének megítélése;
- b.) A diploma várható nemzetközi munkaerő-piaci értékének megítélése;
- c.) Az elhelyezkedéssel kapcsolatos várakozások;
- d.) A képzés során megszerezhető ismeretek, egyéb tudástípusok diploma utáni hasznosítási lehetőségei;
- e.) A képzés során megszerezhető ismeretek gyakorlati alkalmazhatóságának lehetőségei;
- f.) Elhelyezkedési várakozások;
- g.) A képzés alatti karrierstratégiák;
- h.) A diploma utáni karrierstratégiák;
- i.) Elhelyezkedési motivációk és irányok;
- j.) Továbbképzési motivációk;
- k.) Szakmai kötődés-szakmai elhivatottság, pályaelhagyás.

(2) Végzett hallgatók, pályakövetés vizsgálat

Célja a végzettek munkaerő-piaci helyzetének, munkavállalói tapasztalatainak, munkaerő-piaci- elhelyezkedési stratégiájának, a képzés és intézményi szolgáltatások munkaerő-piaci tapasztalatok fényében történő értékelésének és a végzettek továbbképzési motivációinak feltérképezése. Főbb kérdéskörök:

- a) Az intézmény megítélése;
- b) Ajánlaná-e másoknak;
- c) Mennyiben felelt meg az elvárásainak a képzési program;
- d) Mennyiben érzi hasznosnak az intézményben tanultakat;
- e) Mennyire készítettek fel: szakmai problémák megoldására, elhelyezkedésre, csapatmunkára, vezetési és szervezési feladatokra, a modern technológiák és eljárások alkalmazására;
- f) A munka során hasznosított, illetve hasznosítható készségek, képességek, kompetenciák illetve munkahelyi elvárások.
- g) Az oktatási intézmény erősségei-gyengeségei;
- h) Az intézmény nyújtotta szolgáltatások, a diákélet erősségei-gyengeségei;
- i) Végzett hallgatóként kapcsolatban marad-e az intézménnyel – milyen módom;
- j) Jelenlegi munkahelyéről: ágazat, a cég mérete, földrajzi elhelyezkedése;
- k) Továbbképzés: szükségesnek látja-e, miért szükséges, milyen formában, igénybe venné-e az intézményi lehetőséget.

Az egyes kutatások alappopulációja, a mintavétel kereteinek meghatározása

Az országos DPR központ előírásai szerint a **hallgatói motivációs vizsgálatokat** évente legalább egyszer el kell végezni *egy on-line vizsgálatot*, melynek az *alappopulációját* a teljes aktív hallgatók köre alkotja (azaz törekedni kell arra, hogy mindenkit elérjünk az alapszakok, mesterszakok, doktori képzés, szakirányú továbbképzés, egyéb képzések aktív résztvevői közül; a konkrét módszer lehet postai vagy e-mailen eljuttatott önkitöltős kérdőív is). A fentiekben már részletesen leírtuk, hogyan kell a „minta-tervező mátrixot” alkalmazni. Itt csak arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a teljes körű elérés esetében az on-line visszaérkező kérdőívek kvóta-adatai alapján vesszük számba az egyes cellákba kerülő kérdőíveket, majd a visszaérkezett kérdőívek száma alapján – *utólag* – határozzuk meg a szükséges cellánkénti „ideális” minta-elemszámokat. Ezek összevetése után döntünk arról, hogyan folytatjuk a kérdezést (második megkeresés azok körében, akik nem válaszoltak; telefonos rásegítő kérdések; korrekciós súlyozás – lásd fentebb). Ha kiegészítjük valamely *mintán végrehajtott személyes vagy telefonos kérdezéssel* az aktív hallgatói vizsgálatot (ez nem kötelező), akkor a tervező mátrixban a megadott minta nagysága alapján – *előre* – kiszámítjuk a cellánkénti „ideális” elemszámot, és úgy határozzuk meg a kérdezettek körét (mindkét vizsgálati módszer esetében az aktív hallgatók számítógépes nyilvántartásából indulunk ki). Itt felvetődhetnek az egyes évfolyamok (pl. elsőévesek, végzősök) vagy szakok (újonnan indulók, kifutók, változók) speciális kutatásának lehetőségei.

A **végzett hallgatói pályakövetés vizsgálatok** esetében lényegesen összetettebb a minta kialakításának, az alappopulációk meghatározásának a menete. Fontos tényező ugyanis a megkeresés időzítése: nem mindegy, hogy a diplomaszerezés után hány évvel keressük meg a végzetteket (az évek során folyamatosan változhat a munkavállaló státuszuk, jövedelmük, pozíciójuk). Eljárhatunk úgy is, hogy csak egy-egy „évjáratot” kérdezzük, de egyszerre több évfolyam megkeresését is kezdeményezhetjük. A központi előírások a következő megoldást kínálják: *minden évben* kezdeményezni kell a *frissen végzettek teljes körének* vizsgálatát, e mellett külön *a 3 éve és az 5 éve végzettekét egy-egy online kérdőívvel* (itt is alkalmazható postai vagy e-mailen eljuttatott önkitöltős kérdőív). Ennek eredményeként idővel minden kibocsátott évfolyamról kérdőíves információkat gyűjthetünk végzésük után 1, 3 majd 5 évvel. Különösen értékes lehet köreikben a „panelépítés”, azaz úgy kell megszervezni a vizsgálatokat, hogy a visszaérkező kérdőívek beazonosíthatóak, így időben összekapcsolhatóak legyenek. (Már a kapcsolatfelvételnél tehát arra kell törekednünk, hogy azok körében, akik korábban válaszoltak, a visszaérkezés aránya minél nagyobb legyen.) Ezt a vizsgálat-sorozatot egészíti ki *háromévente egy mintavételen alapuló személyes vagy telefonos kérdőíves adatfelvétel* az elmúlt 3 évben végzettek körében.